

ORTA ÇAĞDA SU KADINI: THÜRİNG VON RINGOLTINGEN'İN MELUSİNE UYARLAMASI VE İHANET MOTİFİ ÜZERİNE

Betül YALÇINKAYA AKÇİT *

Öz

Orta Çağ Avrupası'nda doğüstü varlıklar hayvan olarak kabul edildiğinden yaygın bir biçimde hem kilise tasvirlerinde hem edebiyatta yer almışlardır. Bunun sebebi olarak insan ve hayvan arasındaki sınırların belirsizleştirilerek geçişken bir figür tasviri ortaya koyma düşüncesi görülmektedir. Bu nedenle hem kilise tasvirlerinde hem de edebiyatta melez varlıklar ön plana çıkmaktadır. Özellikle üst gövdesi insan, alt gövdesi ise yılan ya da balık görünümünde olan ve yaşam alanı sular olan doğüstü varlıklar çeşitli bağlamlarda edebiyatın konusu olmuştur. Bu varlıklar arasında yer alan ve bir su kadını olarak bilinen Melusine, Orta Çağ Avrupası'nda çeşitli eserlerde işlenerek nihai şablon özelliklerine 14. yüzyılın sonları ile 15. yüzyılın başı civarında Jean d'Arras ve Couldrette adlı iki Fransız yazarla ulaşmıştır. Melusine anlatılarının temeli, yasağa bağlı olan bir evliliğe ve onu takip eden ihanet motifine dayanmaktadır. Melusine konusunun en eski Almanca hali ise Thüring von Ringoltingen'in 1474'te basılan nesir romanıdır. Çalışmada öncelikle Ringoltingen'in Melusine uyarlamasını kaleme almasındaki nedenler göz önüne alınarak yazarın temel anlatı şemasında farklılaştırdığı noktalar ve Melusine figürünü işleyiş biçimi incelenmiştir. Ardından eserde yer alan ihanet motifinin iki

---

* Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
e-posta: byalcinkaya@ankara.edu.tr
ORCID: 0000-0001-6095-6440

aşamadan oluşması, Melusine gibi doğaüstü bir varlığın ebedi ruha sahip olma arzusuyla ilişkilendirilerek açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Orta Çağ, Su Kadını, Melusine, Thüiring von Ringoltingen, İhanet Motifi.

THE WATER WOMAN IN THE MIDDLE AGES: ON THURING VON RINGOLTINGEN'S ADAPTATION OF MELUSINE AND THE BETRAYAL MOTIF

Abstract

Supernatural beings were considered as animals in medieval Europe and for this reason were widely included in both church iconography and literature. This emerged from the idea of a transitive figure that blurred the boundaries between human and animal. Thus, hybrid beings come to the fore both in church descriptions and in literature. In particular, supernatural beings whose upper body is human, lower body is in the form of a snake or fish, and whose habitat is water have been the subject of literature in various contexts. Among these supernatural beings, Melusine, known as a water woman, was developed in various versions in medieval Europe and reached its final schematic features in two French writers, Jean d'Arras and Couderette, written around the End of the 14th and the beginning of the 15th century. The basis of melucinic narratives is based on a taboo-bound marriage and the motif of betrayal that follows it. The oldest German version of Melusine is the prose novel by Thüiring von Ringoltingen, published in 1474. This study examines the motivations for Ringoltingen's writing of his Melusine adaptation, the points at which he differentiates in the main narrative scheme and the way he portrays the Melusine figure. In addition, this study discusses the two-staged betrayal motif in Ringoltingen's by associating this two-staged motif with the desire of a supernatural being like Melusine to attain an eternal soul.

Keywords: Middle Ages, Water Woman, Melusine, Thüiring von Ringoltingen, Betrayal Motif.

Giriş

İnsan yaşamında açıklanamayan şeyleri açıklayabilme görevini üstlenen doğaüstü varlıklar antik çağlardan bu yana neredeyse bütün kültürlerde görülmektedir. Bilinmeyeni bildirme, görülmeyeni görünür kılma ya da hissedilmeyeni hissettirme gibi insanî yetilerin çok ötesinde özelliklerle halk inanışlarında sıklıkla yer almaktadırlar. Özellikle Orta

Çağda doğüstü efsanevi varlıklar hayvan olarak kabul edildiğinden modern döneme göre oldukça farklı bir hayvan algısı mevcuttur (Obermaier 2009: 1). Yerli, egzotik ve fantastik hayvanlar arasındaki sınır o dönemde oldukça geçiştir. Öyle ki Orta Çağ Avrupası'nda ejderha, basilisk¹ ve grifon² gibi varlıklar egzotik ya da az bulunur ama gerçekçi varlıklar olarak bilinirken Bestiarium'larda (Orta Çağ alegorik hayvan hikâyeleri koleksiyonu) yer alan hayvanlar genellikle fantastik özelliklere ya da alışılmadık biçimlere sahiptir. Doğüstü varlıklar ve canavarlar Orta Çağın hayali ve ikonografik etki alanında yaygın görülürken kimi Livyatan gibi İncil'e kimi Hidra gibi Yunan-Roma mitolojilerine dayandırılmış kimi birçok başka varlık ise doğu kültürlerinden Orta Çağ Avrupa kültürüne geçmiştir (Le Goff vd. 2006: 128).

Diğer dönemlere kıyasla Orta Çağda yoğun biçimde hayvan tasvirleri kullanılmıştır. Öyle ki kiliselerdeki en önemli dekorasyon unsuru olarak papazların ve inananların günlük görüş alanında sürekli yer almışlardır (Pastoureau 2006: 269). Hristiyanlık öncesine ait mitolojik unsurlar insanın hayvanın devamı olduğuna ilişkin düşüncenin en önemli referansı niteliğindedir. Nitekim Orta Çağ kiliselerinin cephelerinde örneğin Melusine adı verilen yarı insan yarı yılan biçiminde betimlenen melez hayvanlar görülmektedir. Buradan hareketle Orta Çağda betimlenen hayvan figürlerinin insan ve hayvan arasındaki sınırları belirsizleştirerek geçişken bir figür tasviri ortaya koyduğunu söylemek mümkündür. Fantastik yaratıklar arasında en dikkat çekici olanlar vücutları hayvan, bitki ve insan uzuvlarının birleşiminden meydana gelen ve farklı hayvansal özelliklere sembolik ya da metaforik olarak sahip olabilen melez varlıklardır (Godlewicz-Adamiec 2019: 28). Dönemin inanç hayatında bu denli büyük bir yer kaplayan doğüstü varlıkların çağlar boyunca edebiyata konu olması da elbette kaçınılmaz olmuştur. İlk tip, ilk konu, ilk sorunsal olarak da nitelenebilecek bu kurgu örneklerinin ilk öncüleri Orta Çağ'ın yazılı aktarımdan önce var olan sözlü aktarım döneminde mevcuttur (Bayraktar 2021: 1). Bunlar arasında su kadını olarak tanımlanan varlıklar öne çıkmaktadır.

---

¹Bir yılan veya kurbağa tarafından bir tavuk yumurtasından çıkarıldığı söylenen ve genellikle yılan kuyruklu bir horoz olarak tasvir edilen, ölümcül bakışlara sahip antik ve ortaçağ dönemlerine ait mitolojik yaratık (DUDEN-Online, <https://www.duden.de/rechtschreibung/Basilisk>).

²Kartal başlı ve pençeli ve aslan gövdeli, kanatlı efsanevi varlık (DUDEN-Online, <https://www.duden.de/rechtschreibung/Greif>).

Su Kadınının Mitolojik Kaynağı: Sirenler

Edebiyattaki su kadını motifinin kaynağı olarak Yunan mitolojisinde geniş bir yer tutan ve nehirlerin, pınarların, çeşmelerin ve su kaynaklarının koruyucusu kabul edilen su kaynağı perileri görülmektedir. Bölgesel kültlerde su kaynağı perisi olarak anılan Sirenler sıklıkla doğurganlık tanrıçası olarak onurlandırılmakta, koruyucusu oldukları suların ise şifalı olduğu kabul edilmektedir (Bloch 1902: 512). Su kadını mitosunda yer alan melez varlıkların kaynağı olarak antik döneme ait Sirenlerin gösterilmesinin sebebi ise müziğe yatkın olmaları ve bu sayede baştan çıkarıcı şarkılar söylemeleri, çekiciliklerinin yalnızca güzelliklerinden değil sahip oldukları mükemmel sesteki kaynaklanması (Schmitz-Emans 1997: 181) ve yarı insan yarı kuş benzeri bir vücuda sahip olduklarından bir karmaşa içinde olmalarıdır (Herwig 2008: 118).

Sirenler edebiyat alanında da baştan çıkarıcı özellikleriyle yer almıştır. Örneğin Homeros'un M.Ö. 8. yüzyıla ait *Odyseia* destanında Sirenler kesinlikle insanlardan daha güçlü olan tanrısal, ama aynı zamanda çekici ve erkekleri baştan çıkarıcı varlıklar olarak tasvir edilmiştir. Homeros, Sirenlerin sıra dışı seslerinin yanında hava olaylarına etki etme yeteneği ile doğüstü bilgisine de vurgu yapmaktadır (Trüpel-Rüdel 1987: 11-12). Antik düşünceye göre Sirenler denizlerin çocuğu olarak kabul edilmektedir. Geç antik dönemde ise Sirenler ve su kadınlarının bir karışımı görülürken Hristiyan ikonografisinde kadın ve kuş uzuvlarından oluşan bu melez varlığın yerini kadın ve balık uzuvlarından oluşan bir melez varlık almıştır (Schmitz-Emans 1997: 182). Balık uzvu olarak ise genellikle tek parça ya da kimi zaman iki parçadan oluşan bir balık kuyruğu tasvir edilmektedir (Herwig 2008: 119). Orta Çağa gelindiğinde ise Sirenler büyük bir dönüşüme uğramaktadır. 11. ve 12. yüzyılın Hristiyan yazarları da onları dünyevi cazibe ve baştan çıkarma kavramlarının somut göstergesi haline getirmiştir. Artık tanrısal olan yönleri de tamamen kaybolarak kötücül ile şeytani olanın yanında anılmaya başlamışlar ve Hristiyanlık, Sirenleri "canavar/kötü ruh" ilan etmiştir (Trüpel-Rüdel 1987: 16). Paracelsus ise Sirenleri "monstra" olarak nitelemiş ve alt gövdeleri balık kuyruğu biçiminde olduğundan ve aynı nedenle de doğurganlık işlevine sahip olmadıklarından onları "dişil olmayan" biçiminde tasvir etmiştir. (Peter 2016: 6). Brockhaus'un (1895: 1001) sözlüğünde ise "denizkızı" maddesi altında *Skylla*'ya³ da yer verilerek antik Sirenlere gönderme yapılmakta ve

---

³ Yunan mitolojisinde rıhtımda pusuya yatmış biçimde gelip geçen denizcileri bekleyen altı başlı deniz canavarı.

Skylla'nın bir denizkızı olduğu belirtilmektedir. Buradan hareketle sözlüğün kaleme alındığı dönemde denizkızı ifadesiyle kastedilenin Sirenler olduğu anlaşılmaktadır.

Soy Anası Melusine

Erken Orta Çağda ele alınan Sirenler, daha genel bir tanımlamayla ifade edilecek olursa su kadını motifi, geç Orta Çağda kuş benzeri insan-hayvan karışımı bir varlık olarak tasvir edilmekten uzaklaşarak daha çok insan formunda, haftanın bir günü ejderha ya da yılan kadına dönüşen bir su kadını halini almış ve Melusine metinleri olarak adlandırılan bir edebiyat altında toplanmıştır. Antik anlatılardan bilinen ve bir görme yasağı üzerine kurulmuş Amor ve Psyche hikâyesinde ölümlü bir kadın olan Psyche, tanrı Amor ile bir araya gelerek sonunda Olympos dağında kayıplara karışırken Orta Çağ metinlerinde bu anlatı şemasındaki cinsiyet rolleri yer değiştirmektedir. Kadın, insanlara ait olmayan bir dünyadan gelen ve kendisine çeşitli formlar atfedilen doğüstü bir varlık olarak sunulmaktadır. Öyle ki örneğin kadın, bilinmeyen bir alem olarak anılan Avalonlu bir peri, ejderha ya da canavar olarak tasvir edilebilmektedir. Bu dişil varlığın Melusine olarak anılması ise ancak geç Orta Çağ'a rastlamaktadır (Lundt 1991: 30). Olağanüstü yeteneklere sahip olmasının yanında Melusine anlatılarının tipik özellikleri arasında cinsellik motifi görülmektedir. Zira ölümlü erkeklerle aralarındaki ilişkinin uyumlu olarak addedilebilmesi, bu birliktelikte yer alan yasağa yani Melusine'yi cumartesi günleri banyo yaparken görmemeye riayet edilmesiyle mümkün olacaktır. Melusine'nin haftanın bir günü geçirdiği dönüşümün nedeni kendi annesi tarafından kocasının intikamını almak amacıyla lanetlenmiş olmasıdır. Lanete göre haftanın bir günü kendi doğal yaşam alanında sahip olduğu yarı insan yarı hayvan görünümüne sahip olacaktır. Evliliğin sürmesi için ise dönüşüm gününü eşinden gizlemesi koşuluyla mümkündür. Ancak ölümlü erkeğin bu yasağı merak ya da baskılar sonucu delmesiyle birlikte mutlulukları da zedelenmektedir. Nitekim bunu takip eden ayrılık, Melusine'nin dönüşmesi yani lanetin gerçekleşmesi ya da erkeğin hatasını ölümle ödeyerek acımasızca cezalandırılmasına neden olmaktadır. Yasağın delinmesiyle karmaşık bir hal alan bu yapıyı Friedrich Panzer (1902: VII-CXXXIII) "gestörte Mahrtenhe" olarak adlandırmaktadır. Handwörterbuch des Aberglaubens'a (Bächthold-Stäubli 1987: 1508-1512) göre "Mahr" ya da "Mahrt" ifadesi Almanca "Alp" (T. karabasan, gece gelen korkutucu ruh vs.) sözcüğünün Cermencesidir. Böylece *Mahrtenhe* ifadesi, korkutucu bir ruhla bir insanın evliliğini tanımlamak için kullanılmıştır. "Stören" eylemi ise sıfatlaştırılarak (gestört) "bozuk" anlamını almış ve "gestörte Mahrtenhe" ifadesi, söz konusu evliliğin dayandığı tabuların ihlal edilerek evliliğin

bozulması anlamında kullanılmıştır. Buradan hareketle, Orta Çağda işlenen su kadını motifini temsil etmesi bağlamında Melusine, ölümlü bir şövalyeye evlenerek doğal yaşam alanından uzaklaşmış bir biçimde ağırlıklı olarak soylu çevrelerde tasvir edilen, görünmezliği sayesinde de şövalye sınıfı içinde etki sahibi olan melez bir varlıktır.

Çoğu Melusine metninin Orta Çağda kaleme alındığı düşünüldüğünde ise o dönem Melusine motifinin popülerliğinin ve şövalye yaşantısına etkisinin göz ardı edilmeyecek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki günümüzde Fransa'nın Yeni Akitanya bölgesinde yer alan Poitou'da 10. yüzyıldan itibaren var oldukları bilinen Lüzinyan kontlarının soy anasının⁴, 13. yüzyıla ait bir anlatıda yer alan yarı insan yarı hayvan bir varlık olarak betimlenen Melusine olduğu kabul edilmektedir (Petzoldt 2014: 130). Melusine adı Fransızca "mère" ve "lusine" sözcüklerinin bir araya gelmesinden türeyerek "Lüzinyanların soy anası" anlamına gelmektedir (Syfuß 2006: 65). Orta Çağ ve erken modern dönemde, Melusine figürü, bu soyun tamamının güçlü soy anası olarak kabul edilmiştir. Pazardan cumaya kadar insan vücuduna sahip olan Melusine cumartesi günleri yılan ya da ejderha görünümü almaktadır. Anlatının temelinde ölümlü bir adam olan Reymund'un Melusine adındaki periyle ilişkisi ve buna bağlı aile tarihi yer almaktadır. Melusine her cumartesi yılanı dönüştüğünden Reymund'un cumartesi günleri Melusine'yi görmesi yasaktır. Evlilik ancak bu görme yasağına uymak şartıyla gerçekleşebilir. Bunun karşılığında ise Melusine eşine başarı, itibar ve zenginlik verecektir. Böylece Melusine sayısız kale inşa ettikten sonra on oğul dünyaya getirir. Ancak Reymund, yasağın çiğnenmesi için kandırılır. Yasağın çiğnenmesiyle Reymund, servetini ve eşini kaybeder. Melusine'den doğan çocukları ise Reymund'la kalır. Sırrı açığa çıkan peri ortadan kaybolur ve böylece doğaüstü soy ananın hikâyesi sona erer.

Melusine'nin canavar olup olmadığıyla ilgili tartışmaların kaynağı ise bir günlük fiziksel değişimde yatmaktadır. 18. yüzyılın sonuna kadar Melusine ne denizkızı ne de su perisi olarak kabul edilmiş, antik Siren mitosuyla dahi ilişkilendirilmemiştir. Baştan çıkarıcı balık kuyruklu su perisi imgesi ancak 18. yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkmıştır. Fransız peri masallarının alımlanması ve romantiklerin halk inanışlarına ilgisinin

---

⁴ Almandaca "Stammutter", İngilizcede "Ancetress" olarak bilinen bu sözcüğün Türkçe karşılığı "soy atası" olmasına rağmen çalışmada soy atalığı görevini üstlenen melez varlık dışı olduğundan çalışmanın tamamında "soya anası" kavramının kullanılması uygun görülmüştür.

artmasıyla edebiyattaki Melusine konusu, geleneksel denizkızı görüntüsü ile Siren mitosunun bir karışımı haline gelmiştir (Steinkämper 2007: 11). Nitekim romantik dönem sanat masallarında yer alan denizkızı anlatısı Melusine'yle kısmen ilişkilendirilebilir gibi görünse de temelde anlatı şeması ve motifler bakımından farklılıklar mevcuttur.

İlk Orta Çağ Melusine Romanları

Edebiyatta işlenen Melusine figürü, anlatının merkezinde yer alarak ailenin içinde bulunduğu refahın kaynağı görevini üstlenmektedir. Lüzinyan ailesinin soy anası olarak görüldüğünden ün ve gücü beraberinde getirmektedir. Ancak bu olumlu özelliklerinin yanında onu ilginç kılan özellikleri de bulunmaktadır. Örneğin, haftada bir gün dönüştüğü kendine özgü görünüşü nedeniyle genelde canavar, peri ya da canavarlaşmış peri olarak tasvir edilmektedir (Steinkämper 2007: 81). Günümüz gözüyle değerlendirildiğinde ise Melusine figürü genelde erkeklerin aklını başından alan ve onların çöküşüne neden olan su elementine ait *femme fatal* bir varlık olarak görülmektedir. Ancak Orta Çağda Melusine bu bağlamda değerlendirilmemiştir. O dönem baştan çıkarıcı bir figürden çok soy anası olan bir Siren biçiminde görülmüştür. Orta Çağ Melusine figürüne atfedilen üç ana rol bulunmaktadır. Birinci rolde erkeğe evlilik teklif eden ve onu böylece etkisi altına alan baştan çıkarıcı dişi varlık olarak tasvir edilmektedir. İkincisinde eşine evliliğin başında da açık ettiği üzere yeminin bozulmasıyla gelecek olan felaketin sebebidir. Son ve belki de en önemli rolü ise oldukça doğurgan bir yapıya sahip olmasıdır (Kraß 2010: 97). Zira bu sayede hem dişiliği vurgulanmış hem de bir soyun devamını sağlamadaki en büyük görevi üstlenmiştir.

Melusine konusunun edebiyattaki ilk örneği genel kabule göre Gervasius von Tilbury'nin "Otia Imperialia" (1210 civarı) adlı eseridir. Bu eserde sonraki Melusine anlatısının çekirdeğini oluşturacak önemli unsurlar mevcut olsa da Hans-Gert Roloff (2005: 160), Tilbury'nin eserinde anlatının masalsı karakterinin hala büyük ölçüde korunmuş olduğunu ileri sürmektedir. 13. ve 14. yüzyıllar boyunca ise Melusine anlatısı asil bir Fransız soyu olan Lüzinyan ailesiyle ilişkilendirilerek masalsı unsurlarından arındırılmış ve asil bir ailenin soyunu dayandırdığı bir efsaneye dönüşmüştür (Klinger 2003: 49). Buna göre peri Melusine, Lüzinyan ailesinin soy anası olarak stilize edilmiştir.

Konunun edebi uyarlamalarının nihai hali ise 14. yüzyılın sonları ile 15. yüzyılın başı civarında yazılan Jean d'Arras ve Couldrette adlı iki Fransız yazara aittir. Her iki yazarı, metni kaleme almak için

görevlendirenler bu soylu ailenin torunları veya halefleri olduğundan metinler de Lüzinyan soyuna ve onların Parthenay koluna dayandırılmıştır (Kellner 2004: 416). Alanla ilgili çalışmaların ortak kabulüne göre metinler 12. yüzyıldan itibaren din adamları tarafından aktarılagelen peri anlatılarının ortak anlatı şemasına dayandığından içerik olarak büyük ölçüde örtüşse de biçim bakımından farklılıklar olduğu bilinmektedir. Örneğin d'Arras metnini nesir türünde kaleme alırken Couldrette Orta Çağ saray epiğini örnek alan bir manzum roman ortaya koymuştur. Özellikle Almanya'da çok sevilen Melusine konusunun bilinen en eski Almanca uyarlaması ise Bern meclis üyesi Thüning von Ringoltingen'in 1456'da bitirdiği ve ancak 1474'te basılan nesir romanıdır. Bu eser Fransa'da az ilgi gören Couldrette'in manzum romanının Almanca uyarlamasıdır (Harf-Lancner 1993: 504). Ringoltingen'in Fransızca uyarlamasını hangi yolla edindiği ise henüz netlik kazanmasa da konuyla ilgili savlardan biri, Fransızcasının Hochberg-Sausenberg uçbeyi Kont Rudolf von Hochberg tarafından Bern'e getirildiğidir (Müller 1990: 1021). Nitekim Thüning von Ringoltingen'in Melusine'yi Hochberg'e hizmet etmek ve onu onurlandırmak için kaleme alması (Roloff 2005: 11) somut bir kanıt olmasa dahi bu savın geçerliliği konusunda ikna edicidir.

Melusine anlatılarının çıkış noktasının izlerini sürmek günümüzde mümkün görülmesi de (Scholz-Williams vd. 2003: 35) ölümlü bir erkekle ilişki kuran doğaüstü bir varlığın (genelde Melusine, Undine ya da yılan kadın gibi su kadınlarının) hikâyesi dünya edebiyatının anlatı şemaları arasında yer edinmiştir. Birçok kültürde de yer bulan su kadınıyla ilgili bu şematik anlatılar çeşitli türlerde bugün dahi Jean Giraudoux ya da Ingeborg Bachmann gibi yazarlar aracılığıyla okura ulaşabilmektedir. Bu anlatılarda çoğunlukla peri olarak tasvir edilen su kadınıyla insan arasındaki ilişki genellikle açık veya örtük bir yasağa bağlıdır ve yasak çiğnendiğinde, yani dişil varlığın canavarı yönü gün yüzüne çıktığında (Kellner 2004: 398) ise ayrılık kaçınılmaz hale gelmektedir.

Thüning von Ringoltingen'in *Melusine* Uyarlaması

Thüning von Ringoltingen, Bern'in bir bölgesinde yaşayan çiftçi bir ailenin oğludur ve ailenin soyadı "Zigerli"dir. Aile, 14. yüzyılda Bern şehrine taşınca ticaret ve yatırımlar sayesinde varlıklarını arttırmış soylu ailelerle yapılan evlilikler ve şehrli memur giyimi sayesinde de saygınlık kazanmıştır. Bu nedenle Thüning'in büyükbabası "Zigerli" olan soyadlarına bir de asil bir aileye yakışır biçimde (Roloff 2005: 157), soyu tükenmiş bir şövalye ailesine dayanan (Müller 1990: 1020) "von Ringoltingen" adını

eklemiştir. Şehrin nüfuzlu ve varlıklı iş adamlarından biri olan Thüiring'in babası ise önceki soyadını tamamen kaldırmış ve ailenin yalnızca von Ringoltingen olarak anılmasını sağlamıştır. Ağabeyi Heinrich şövalye olurken, Ringoltingen de babasının mülklerini devralmıştır. Ayrıca kaleme aldığı *Melusine*'den yola çıkarak Fransızca ve Latince bilgisiyle iyi eğitilmiş ve bilgili bir adam olduğu anlaşılmaktadır (Roloff 2005: 22). *Melusine*'yi kaleme aldığı yıllarda Thüiring von Ringoltingen büyük konsey üyesiyken icra memurluğu ve dört kez belediye başkanlığı görevlerini de yürütmüştür. Yaşamının sonuna yaklaştığında ise babasından devraldığı varlıkları tamamen bitirmiş ve soyunu devam ettirecek bir erkek evladı olmadan 1483 civarı hayatını kaybetmiştir. Kaleme aldığı tek edebi eser ise *Melusine*'dir (Ott 2016: 213-214).

Thüiring von Ringoltingen'in *Melusine* anlatısının Almanca uyarlamasını kaleme almasındaki itici güçler göz önüne alındığında en göze çarpanı soylu bir yaşam biçiminin parçası olma isteğidir. Zira Thüiring von Ringoltingen asiller sınıfına sonradan dâhil olmuş, deyim yerindeyse sınıf atlamıştır. Bu nedenle Bern şehrinin soyluları ile üst tabakaya dâhil olan varlıklılar arasında süren tartışmada (Twingerherrenstreit 1469-71) kendi soyunu kanıtlamalı ve savunmalıdır (Müller 1990: 1021). Nitekim Orta Çağda soylu ailelerin soyunu dayandırdığı unvan yoktan var olamayacağından, tarihin bir noktasında karşılık bulmalıdır. *Melusine* anlatısında bu unvanın kaynağının bir tarafı yarı canavarsı bir dünyaya dayanmaktadır. Thüiring von Ringoltingen'in Almanca uyarlamasında soy atası olarak canavarsı dünya yerine burjuva hatta çiftçi bir aileye yer vermesi onun bu uyarlamayı kaleme almasını sağlayan itici güçlerden biri olduğunu düşündürmektedir. Nitekim Jean d'Arras ve Coudrette'in eserlerinde yer alan soy bağı Lüzinyan ailesine dayandırılırken Thüiring von Ringoltingen'in metni bu sıkı ritüel ve soy bağından ayrılmaktadır (Kellner 2004: 421). Ringoltingen bunun yerine anlatısını tüm Avrupa'nın soy tarihiyle ilişkilendirmeye ve tarihsel olarak doğrulamaya çalışmıştır. Ancak onun uyarlamasında yer alan bu uzaklardan gelen, kısmen huzursuzluk verici yabancı varlıkla uzlaşma girişimi, anlatının çekirdeğinde yer alan rasyonelleştirici ve mitsel yorumlama kalıplarını çelişkiye düşürmektedir. Kellner'in de işaret ettiği gibi (2004: 422) salt bu bağlamda ele alındığında eseri değersizleştirmemekle birlikte o dönem tuhaf ve maceralı olaylar anlatan diğer nesir romanlardan farksız hale geldiğini düşünmek gerekecektir.

Eserin ana figürü olan *Melusine*'yi anlamak ve konumlandırmak için fiziki özellikleri, davranışları, eşine ve topluma göre yerini daha yakından değerlendirmek faydalı olacaktır. Fiziksel bağlamda, üst gövdesi insan alt

gövdesi ise bir hayvana ait olduğundan doğanın bir mucizesi olarak tanımlanan Melusine'nin bu biçim çeşitliliği insanın doğal düzeniyle ya da kadın vücuduyla tamamen çelişmektedir. Bunun ötesinde metinden de anlaşıldığı üzere, Melusine'nin insanların sahip olduğu düzenden çok farklı bir düzen içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Böylece, onun canavarı görüntüsü bu sınıflandırmayla açıklanabilir hale gelecektir (Classen 1994: 237-238). Melusine, doğumundan itibaren bir peridir ve peri geleneğiyle ilişkilendirilen, Avalon dağından gelen bir kraliçedir. Orta Çağda iç karakterin dış görünüşte bir yansıması bulunduğu inandırıldığından fiziksel çirkinlik ya da biçim bozukluğu kötü bir karakterin göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Ancak Ringoltingen böyle bir algıya neden olmaktan kaçınarak, büyük olasılıkla okurda kötü bir izlenim yaratmamak adına Melusine'ye herhangi bir canavar özelliği atfetmemiştir. Bunun ötesinde, onu alışılmışın dışında ve insanüstü varlığını işaret eden bir güzellikte tasvir etmektedir. Ringoltingen, hem çok güzel hem de inançlı bir Hristiyan kadın tasviri sunarak kötü karakter sahibi olmakla ilişkilendirilmesi mümkün olmayan bir varlık ortaya koymaktadır. Alt gövdesinin yılan biçimli olması ise kötü karakterin bir göstergesi olarak değil onu diğer varlıklardan ayıran ve tanrının ona bahsettiği özelliklerinin (Steinkämper 2007: 101-102) bir belirteci olarak değerlendirilmektedir.

Thüning von Ringoltingen'in Melusine figürü hükümdar, soylu, eş, anne ve Hristiyan olarak tasvir edilmiştir. Bir yandan da kaleler, saraylar ve diğer malları nasıl var ettiği açıklanmadığından mistik bir havaya büründürülmüştür. Bu gizemli gücünün açıklanmayan yönü ve her cumartesi düzenli olarak kaybolması bir karmaşaya yol açmaktadır. Zira bu özellikler bir kadın ve yanı sıra hükümdarın görev ve sorumluluklarıyla ilişkilendirilememektedir. Burada kadının egemenliği ve anlaşılmazlığı, Junk'un (1989: 327) öne sürdüğü gibi Melusine'nin edebi uyarlamalarında dönemin kadın tasarımının bir yansıması olarak yönündeki görüşüyle de örtüşmektedir.

Ringoltingen eserinde Melusine'yi temel görevi eşine felaketi getirmek olan canavarlaştırılmış bir peri biçiminde tasvir etmekten kaçınmaktadır. Aksine onu soy anası olarak gurur duyulabilecek pozitif bir karakter olarak yansıtmaya çalışmıştır. Bu nedenle Melusine'yi ilk anda gizemli ya da yabancı biri olarak yansıtmaktan öte özellikle güzelliğini ön plana çıkararak bu yönünü vurgulamaktadır.

“Ve en güzel ve en genci ona geldi [...] Reymund güzel genç kadını gördüğünde ürktü ve kendisinin ölüp

ölmediğini ya da onun bir hayalet mi yoksa bir kadın mı olduğunu sorguladı.”⁵ (Ringoltingen 1991: 11).

Aynı biçimde Ringoltingen Melusine'nin büyüdü özelliklerini de geri planda tutmaktadır.

“>Sevgili Reymund amcaoğlunun ve beyinin öğütlediği, her şeye gücü yeten tanrının yardımıyla senin tarafından da uygulanmalıdır.< Kadının tanrıdan bahsettiğini duyduğunda Reymund oldukça rahatlayıp içinden şöyle geçirdi: Artık biraz rahatlayabilirim zira bu genç kız ne bir hayalet ne de inançsız biri, aksine Hristiyan kanına sahip ve inançlı biri. Ona dedi ki: Güzel soylu kadın, tüm kalbimi ve inancımı sizi dinlemek için size yönlendireceğim ve sizin bütün isteklerinizi yerine getireceğim[...].” (Ringoltingen 1991:13)

Melusine'nin inançlı bir Hristiyan olarak yansıtılmasının yanı sıra Ringoltingen Melusine figürünün kötücül değil de sıra dışı bir kadın olduğunu vurgulamak için iki özellikten daha yararlanmaktadır. Birinci özellik sadık ve sevecen bir eşe vurgu yapmaktadır. Buna göre Melusine eşini gönülden seven onun refahını isteyen bir eş olarak yansıtılmaktadır.

“Ona dedi ki: Sevgili kocam Reymund, aklınız tutulursa ya da korkuya sürüklenirseniz ya da tasalanırsanız, hastalanırsanız bana söyleyin. Böylece tanrının yardımıyla size elbette yardım edeceğim.” (Ringoltingen 1991:74).

İkinci özelliğin ise canavarsı peri görüntüsünün bertaraf edilmek istenmesi nedeniyle eklendiği düşünülmektedir. Buna göre Melusine sevecen bir anne olarak tasvir edilmektedir. Melusine'nin çocuklarıyla fedakâr bir biçimde ilgilenmesi ve bunun ötesinde oldukça fazla sayıda çocuk dünyaya getirmiş olması insanî yönünü de vurgulamaktadır. Bunun ötesinde Melusine ileride çok sayıda oğlu olacağını öngörerek daha çocuklarına hamile kalmadan oldukça büyük bir saray inşa ettirmektedir. Böylece Melusine'nin iyi bir Hristiyan, sadık bir eş ve anne özellikleri ön plana çıkarılmıştır.

Melusine'nin annesi tarafından kocasının öcünü almak amacıyla lanetlenmiş olması ise onun bir kadın olarak saray toplumu içerisinde zorluklarla karşılaşmasına neden olmaktadır. Melusine'nin sahip olduğu

⁵ Eserden yapılan tüm Eski Almanca alıntılar makale yazarı tarafından çevrilmiştir.

biçim çeşitliliği nedeniyle her cumartesi kendisini toplumdan soyutlaması gerektiğinden sarayın öngördüğü sorumlulukları ile eş ve anne olarak üstlendiği cinsiyet rolleri kısıtlanmaktadır. Buna rağmen bu soyun devamı olarak çocuklarını dünyaya getirmektedir ve böylece Melusine tek hükümdar gibi anlatılmaktadır. Oğulları ise onun anaerkil güçlerini ve ihtişamını tüm dünyada temsil etmektedir. Zira Melusine sahip olduğu bazı doğaüstü özellikleri oğullarına aktarmıştır. Oğulların sahip olduğu doğaüstü özellikler de anneliğine vurgu yapan ve engellere rağmen annelik vasıflarını ön plana çıkaran unsurlardandır. Melusine, oğullarının başarılarından mutlu olarak onları altın ve gümüşle ödüllendirirken eşi Reymund etkisiz figür olarak geri planda durmaktadır. Ringoltingen burada Melusine'nin gücüne vurgu yaparak adeta Melusine'nin elçileri gibi davranan oğulları üzerinden de anaerkil gücü ön plana çıkarmaktadır. Eserde ele alınan bu durum, Hristiyanlık öncesi dönemde var olan anaerkil yapının ataerkil yapı içinde hala görünür olduğu ender örneklerden biridir. Ringoltingen Melusine'yi eşi Reymund'a karşı öyle bir konuma yerleştirmiştir ki sıra dışılık hemen göze çarpmaktadır. Bu ilişkiden yola çıkarak Melusine'nin saray toplumu içerisinde kadın olarak üstlendiği konum da belirginleşmektedir. Hem baskın ev hanımı hem de kontes rollerini üstlendiğinden kadın olarak, eylemin merkezinde yer almaktadır. Kont olan eşi ise geri planda kalmaktadır.

İhanet Motifi

Sevgiye ihanet Melusine anlatısının çekirdeğini oluşturmaktadır. 14. yy. da d'Arras ile Couldrette'in de işlediği üzere bu ihanetin kilit noktasını Mahrtenehe oluşturmaktadır. Mahrtenehe, bir insan ve doğaüstü varlığın bir araya gelmesinden meydana gelen evliliğin adıdır ve bu evlilik bir tabu/yasakla bağlantılıdır. "Gestörte Mahrtenehe"de gözlemlenen üç önemli an bulunmaktadır: 1.Karşılaşma, 2.yasak/tabu 3.ihlal (Lecouteux 1980: 59). İhanet ise yasağın ihlal edilmesiyle gerçekleşmektedir. Melusine anlatısında söz konusu olan ilişki Reymund ve peri Melusine'nin ilişkisidir. Reymund, Potiers Kontunu bir kaza sonucu öldürmesinin hemen ardından bir çeşme başında Melusine ile karşılaşır (gestörte Mahrtenehe'nin ilk anı). Melusine ona yardım etme ve mutlu bir gelecek sözü verirken bir de koşul ortaya koyar (gestörte Mahrtenehe'nin ikinci anı):

"Reymund / tanrıya yemin etmelisin / beni eş olarak alacağına / ve hiçbir cumartesi beni sormayacağına ve aramayacağına / ne kendin / ne de başkası aracılığıyla / [...] / nerede olduğumu / ne yapıp ettiğimi / aksine beni tüm gün merak etmeyeceğine." (Ringoltingen, 1991: 14)

Reymund bu şartı kabul eder ancak mutlu geçen yılların ardından yeminini bozar. Melusine'yi cumartesileri görmeyeceğine dair sözüne rağmen onu kapı deliğinden izler ve Melusine'nin yarı insan yarı yılan olduğunu fark eder (gestörte Mahrtehehe'nin üçüncü anı). Melusine bunun farkında olsa da aralarındaki akdin bozulmasına yönelik hiçbir adım atmaz: "Ancak emin olduğundan / Reymund'un bundan kimseye bahsetmediğine / ve konuyu kendine sakladığına [...]" (Ringoltingen 1991: 74). Reymund'un bundan kimseye bahsetmemesi Melusine için geçerli bir nedendir. Ancak Reymund bir kez daha bu yasağı ihlal edecektir. Reymund'un ikinci kez sözünü tutmaması oğulları Geffroy kardeşini öldürdüğünde gerçekleşir. Reymund bu durumun nedeni olarak Melusine'yi görür ve onu Geffroy'u büyülemekle suçlayarak herkesin arasında Melusine'nin sırrını halka ifşa edecek biçimde ondan "kötü yılan" diye bahseder.

Stuby'ye (1992: 73) göre mutlu giden evliliklerini bozan Melusine'nin cumartesileri geçirdiği dönüşüm değil Reymund'un Melusine'ye olan güvensizliğidir. Zira Reymund ilk ihanette eşinin özel alanını zorla ihlal eder ikinci ihanette ise sahip olduğu bilgiyi kötüye kullanarak öfkeyle ona sırt çevirir. Öfkesine yenik düşüp eşini canavarlaştırır ve vermek zorunda olduğu sözlerin adeta intikamını alır. Ancak o an pişman olan Reymund Melusine'nin yüzünden yine soylu eşini görür ve sözünü ihlal etmesi nedeniyle Melusine'nin gidişinden ve kaybettiklerinden şikâyet eder. Veda konuşmasını yapan Melusine'nin laneti kendini gerçekleştirir ve yarı ejderha olarak pencereden uçup gider.

Eserde yer alan ihanet motifini etraflıca değerlendirebilmek için ihanet eden figürü ihanete sürükleyen nedenleri de incelemek gerekir. Reymund sözünü ilk kez ihlal etmeden önce kardeşi Forst Kontu ile görüşmektedir. Bir cumartesi kardeşini ziyarete gelen Forst Kontu, Melusine tarafından karşılanmayınca endişelerinden bahsederek Reymund'un konuyu netleştirmesini tavsiye eder:

"sizin [...] onurunuz zedelenmiş / arkanızdan konuşuluyor / çoğu düşünüyor ki / onun [Melusine] ahlaksızlık yaptığını / ve başkalarını sizden çok sevdiğini / çoğu konuşuyor ki / onun bir hayalet / ve sizin yakınınızda bir canavar olduğunu / [...] bu sebeple size önerim / bu müesseseyi sorgulamanız / kandırılmamanız / ve budala durumuna düşürülmemeniz." (Ringoltingen 1991: 70)

Bunun üzerine Reymund kararlı ve acımasız bir biçimde eşinin gizemini ortaya çıkarır. Reymund duygularına yenik düştüğü bir anda kontrolsüzce hareket ederek yemini bozar. Burada, ihanet sürükleyen nedenin iki yüzü bulunmaktadır. Bir yandan kardeşinin yaptığı konuşma eşinin sadakati konusunda Reymund'da güvensizlik hissi doğurmuştur. Diğer yandan ise Reymund'un onuru ve gururu tehdit altında görünmektedir. Nitekim eşinin gizemi Reymund'u iki yönlü bir sadakat çatışmasına düşürmektedir. Artık soylu şövalye toplumuna olan sadakati ile eşine verdiği söz karşı karşıya gelmiştir. Reymund'un ikisi arasında kalıp eşine ihanet etmeyi seçmesi, Scholz-Williams'ın (1993: 20) da vurguladığı gibi kamuoyu baskısına karşı koyamaması olarak değerlendirilebilir. Forst Kontu, konuşmasını bu zemin üzerine kurmuş olsa da eserde halk arasında gerçekten bu türden söylentilerin olup olmadığına ya da kontun bunları uydurup uydurmadığına ilişkin bir bilgi verilmemektedir.

Soylu saray toplumunun bir temsilcisi olarak Kont bu konuların dışında bir de soylu bir kadının misafirperverlikle ilgili görevlerine değinerek Melusine'nin kendisini karşılamayarak bu görevini ihmal ettiğini vurgulamaktadır. Soylu toplumun gelenek ve normlarının bu şekilde zedelenmesi kontun Reymund'la olan konuşmasına neden olmuş ve ardından da ihanetin gerçekleşmesine yol açmıştır. Burada, Melusine'nin sonradan dâhil olduğu saray toplumunun sosyal ilişkilerinin yapısı bu örnek üzerinden somutlaştırırken eserin tamamında da belirleyici bir rol oynamaktadır.

İki aşamalı bir yapıya sahip olan ihanet motifi, bu anlatıda yer alan eylemleri mantık düzleminde tutarsızlaştırmaktadır. Zira Melusine'nin haftada bir dönüşmesi annesinin onu cezalandırmak için lanetlemesinden kaynaklandığından Melusine'nin kendi iradesiyle, ihanetin ancak üçüncü kişilere anlatılmasıyla gerçekleşeceğine karar vermesi bir tutarsızlık olarak algılanmaktadır. Reymund açık bir biçimde cumartesileri Melusine'yi görmemeye söz vermiştir. Ancak bu söz, Melusine'nin iradesiyle bir konuşma yasağına dönüşür. Kindl'a (1984: 119) göre eser, bu yasaklarla birlikte iki klasik gizem yasasını bir araya getirmektedir. İlki, dış dünyaya dayatılır ki dış dünya gizeme henüz yaklaşmamış olmalıdır. İkincisi, ağır ceza altında sırrı bozamayan kişi üzerine uygulanır. Scholz-Williams (1989: 56) ise bu durumu farklı bir bakış açısıyla değerlendirmekte ve sözlere özellikli ve ağır bir güç atfetmektedir. Öyle ki bir kere ağızdan çıkan sözün artık kamuya mal olduktan sonra kaçınılmaz biçimde yerine getirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Nitekim bu görüşlerden hareketle Melusine anlatısındaki asıl büyük ihanetin, sırrın halka açıklanarak yasağın ihlal edilmesi olduğunu da anlaşılmaktadır. Ancak aynı zamanda bu yaklaşım,

verilen sözün açık bir şekilde ihlal edilmesinin neden bir felakete yol açmadığına ve izleme yasağının bir konuşma yasağına dönüştürülmesine ilişkin bir açıklama getirmemektedir. Burada Melusine'nin doğasına dönerek bir cevap aramak mümkün olabilir. Zira Melusine gibi doğaüstü varlıkların sahip olduğu ruh ebedi değildir ve yaşam alanları da ait oldukları dört elementten biridir. Geride ölümsüz bir ruh bırakmadan bedenleri başkalaşma aracılığıyla doğa ve evrenin döngüsüne dâhil olmaktadır (Kurz 2002: 5). Tam da bu nedenle Paracelsus'un ortaya koyduğu sav anlam kazanmaktadır. Ona göre dört elemente ait doğaüstü varlıklar insanlarla evlenerek onların tanrıyla olan birliğine ortak olup ebedi ruha ulaşmak istemektedir. Aynı nedenle örneğin erkek su perileri, dünyevi kadınlar, Melusinelere de dünyevi erkekler aramaktadır (Petzoldt 2014: 62). Su elementinin bir ruhu olan Melusine'nin de dünyevileşme isteği ve böylece insanlarınki gibi ruha sahip olarak tanrıya yaklaşma arzusu onu oyunun kurallarını değiştirerek Reymund'a bir şans daha vermeye itmiştir. Zira Reymund'a vereceği ikinci bir fırsat hem Melusine'nin naturasına dönmesine engel olacak hem de nihai arzusu için kendisine de ikinci bir şans vermesi anlamına gelecektir.

Sonuç

Çalışmada ele alınan su kadını motifinin, Orta Çağ'da işlenen doğaüstü varlıkların ve canavarların hayali ve ikonografik etki alanının edebiyata yansmasıyla ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu düşüncenin kaynağı olarak kiliselerde dekorasyon unsuru olarak kullanılan doğaüstü hayvan tasvirleri görülmektedir. İnanç hayatında yer etmiş doğaüstü varlıkların, özellikle de su kadını olarak tanımlanan su elementine ait varlıkların çağlar boyunca edebiyata konu olması da elbette kaçınılmaz olmuştur. Geç Orta Çağ'a gelindiğinde su kadınları, Melusine metinleri olarak adlandırılan bir edebiyat altında anılmaya başlamıştır. Melusine anlatısında Melusine karakterinin dikkat çekici yönleri arasında haftada bir gün dönüşüm geçirmesi nedeniyle bir canavar olarak tasvir edilmesi yer almaktadır. Melusine figürü, güzelliğiyle erkekleri baştan çıkardığından Orta Çağ'da bu şekilde değerlendirilmese de modern edebiyat bağlamında bir *femme fatal* izlenimi oluşturmaktadır. Orta Çağ'da daha çok soy anası rolü atfedilen doğaüstü bir varlık olarak kabul edilmektedir. Orta Çağ Melusine figürüne atfedilen üç ana rol bulunmasının yanı sıra bu eserlerin ortak bir anlatı şemasına sahip olduğu ancak biçimlerinin farklı olduğu görülmüştür.

Çalışmaya konu olan Thüning von Ringoltingen'in 1474'te basılan nesir romanı, Melusine anlatılarının en eski Almanca uyarlaması kabul edilmektedir. Yazarın hayatı incelendiğinde soylu bir yaşam biçiminin parçası olma isteği nedeniyle *Melusine*'yi kaleme aldığı anlaşılmaktadır. Önceki Fransız uyarlamaları Melusine figürünü Lusignan ailesinin soy anası olarak tasvir ederken Ringoltingen'in eserini tüm Avrupa'nın soy tarihiyle ilişkilendirmeye ve tarihsel olarak doğrulamaya çalıştığı ortaya çıkmaktadır. Yazar aynı zamanda Melusine karakterini canavarsı özelliklerinden arındırmaya çalışmış ve onu doğaüstü güzelliğe sahip bir varlık olarak işlemiştir. Böylece hem çok güzel hem de iyi bir Hristiyan tasviri üzerinden canavarsı bir karakterle ilişkilendirilmesi mümkün olmayan bir figür ortaya koymaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Ringoltingen önceki anlatılardan farklı olarak Melusine figürünü dönemin toplumsal normlarına uygun biçimde işlemiş ve ihanet motifine de bu normlara uyulmadığı noktada yer vermiştir. Ringoltingen, Melusine'nin oğullarıyla olan ilişkisi üzerinden ise yine toplumsal normlara uygun bir anne ortaya koyarak içinde yaşadığı ve ona yabancı olan topluluğa uyum sağlamış bir doğaüstü varlık tasviri sunmuştur.

Gestörte Mahrtenehe motifinin işleyiş adımları takip edildiğinde Reymund'un eşine ihanet etmesinde iki farklı neden olduğu görülmektedir. İlki Reymund'un kardeşinin telkinleri sonucunda Reymund'un Melusine'ye duyduğu güvensizlik hissi, diğeri de bu yolla Reymund'un onur ve gururunun tehdit altında olmasıdır. Eşine verdiği sözün neden olduğu sadakat hissi ile şövalye toplumuna karşı olan sadakati arasında bir çelişki ortaya çıkmaktadır. Reymund toplum baskısına yenik düşerek eşiyile evliliğinin dayandığı tabuyu ihlal etmektedir. Yasağın ihlaliyle birlikte evlilikleri sona erip Melusine'nin doğal yaşam alanına dönmesi gerekirken Melusine kendi iradesiyle görme yasağını bir konuşma yasağına dönüştürerek doğal yaşam alanına dönmek için yeni bir anlaşma ortaya koymaktadır. Buna göre yasak ancak üçüncü kişilere anlatıldığında ihlal edilmiş olacaktır. Bilindiği üzere Melusine figürü gibi doğa elementlerine bağlı varlıklar, ebedi bir ruha sahip olmadığından ancak bir ölümlüyle yaptıkları evlilik aracılığıyla onların tanrıyla olan birliğine ortak olup ebedi ruha ulaşabilmektedirler. Böylece Melusine figürünün ikinci bir yasak ihlal koşulu ortaya koyma nedeni de anlam kazanmaktadır. Ringoltingen'in işlediği Melusine figürü eserde bu sayede içinde yaşadığı şövalye toplumundan ayrılıp doğal yaşam alanına dönmek zorunda kalmayarak ebedi ruha ulaşmak adına kendine yeni bir yol yaratmıştır. Nitekim çalışmaya konu

olan metin türelerinde yer alan ve kaynağı Hristiyanlık öncesi inançlara dayanan varlıklar, Ringoltingen'in eserinde bu varlıkların dişil ve yetenekli özelliklerinin ön plana çıkarılmasıyla dönemin toplumsal kadın algısının edebi eserler üzerinden yansıtılmasını sağlayan önemli konulardan biri halini almıştır.

KAYNAKÇA

BAYRAKTAR, Gülrü (2021). *Öncüleriyle Alman Orta Çağ Edebiyatı*. Ankara. Nobel Yayınevi.

BÄCHTHOLD-STÄUBLI, Hanns (1987). *Handwörterbuch des Aberglaubens*. Cilt 5. Berlin/New York: de Gruyter.

BLOCH, Leo (1902). "Nymphen, Die Najaden". *Ausführliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie*. Ed. Wilhelm Heinrich Roscher, Cilt 3: 507-515. Leipzig: Verlag B. G. Teubner.

BROCKHAUS, Friedrich Arnold (1895). *Konversationslexikon* Cilt:14. S. 1001. Leipzig/Berlin/Wien: Brockhaus.

CLASSEN, Albrecht (1994). "Geschlechts- und Ehebeziehung im 15. Jahrhunderts: Der Fall Melusine von Thüring von Ringoltingen. Eine sozial- und literarhistorische Studie aus mentalitätsgeschichtlicher Sicht". *German Studies Review* (17): 233-268.

DUDEN-Online, <https://www.duden.de/rechtschreibung/Basilisk>.

DUDEN-Online, <https://www.duden.de/rechtschreibung/Greif>.

GODLEWICZ-ADAMIEC, Joanna (2019). "Rezeptionsstrategien der deutschen Romantiker und Umwandlungen der mittelalterlichen Quellen des Stoes am Beispiel der Literarisierung des Melusinenmythos". *Studia Germanica Gedanensia*, (40): 25–40.

HARF-LANCNER, Laurence (1993). "Art. Melusine". *Lexikon des Mittelalters*. Bd. 6. München/ Zürich: Artemis & Winkler Verlag.

HERWIG, Henriette (2008). „Sirenen und Wasserfrauen. Kulturhistorische, geschlechterdiskursive und mediale Dimensionen eines

literarischen Motivs“. *Heine-Jahrbuch* 47: 118. Stuttgart/Weimar: J.B. Metzler.

JUNK, Ulrike (1989). „So müssen weiber sein“. Zur Analyse eines Deutungsmusters von Weiblichkeit am Beispiel der *Melusine* des Thüring von Ringoltingen“. Ed. Ingrid Bennewitz. *Der frauwen buoch. Versuche zu einer feministischen Mediävistik*. 327-352. Göppingen: Kümmerle.

KELLNER, Beate (2004): *Ursprung und Kontinuität*. München: Wilhelm Fink Verlag.

KINDL, Ulrike (1984). „Melusine“ – Feenmärchen oder historische Sage?“ *Annali della Facoltà di Lingue e Letterature Straniere di Ca' Foscari* 23: 115-126.

KLINGER, Judith (2003). „Gespenstische Verwandtschaft. Melusine oder die unleserliche Natur des adligen Geschlechts“. Ed. Jutta Eming. *Historische Inzestdiskurse. Interdisziplinäre Zugänge*. Königstein/Taunus: Helmer Verlag.

KRASS, Andreas (2010). *Meerjungfrauen. Geschichten einer unmöglichen Liebe*. Frankfurt am Main: Fischer.

KURZ, Julia, (2002). *Friedrich de la Motte Fouqué - Undine - Das Verhältnis von Elementargeist und Mensch*. München: Grin Verlag.

LE GOFF, Jacques; TRUONG, Nicolas (2006). *Historia ciała w średniowieczu* (çev. Ireneusz Kania). Warszawa: Aletheia.

LECOUTEUX, Claude (1980). „Das Motiv der gestörten Mahrtenehe als Widerspiegelung der menschlichen Psyche.“ *Vom Menschenbild im Märchen*. Ed. J. Janning. 59-71. Kassel: Röth.

LUNDT, Bea (1991). *Melusine und Merlin im Mittelalter. Entwürfe und Modelle weiblicher Existenz im Beziehungs-Diskurs der Geschlechter. Ein Beitrag zur Historischen Erzählforschung*. München: Fink.

MÜLLER, Jan-Dirk (1990). „Kommentar zur Melusine.“ *Romane des 15. und 16. Jahrhunderts. Nach den Erstdrucken mit sämtlichen Holzschnitten*. Frankfurt am Main: Deutscher Klassiker Verlag.

OBERMAIER, Sabine (2009). "Tiere und Fabelwesen im Mittelalter. Einführung und Überblick". *Tiere und Fabelwesen im Mittelalter*. 1–25. Berlin/New York: De Gruyter.

OTT, Norbert H. (2016). "Thüring von Ringoltingen". *Neue Deutsche Biographie* 26: 213-214 <https://www.deutsche-biographie.de/pnd118757377.html#ndbcontent>. Erişim Tarihi: 12.03.2022.

PANZER, Friedrich (1902). *Merlin und Seifrid de Ardemont*. Tübingen: Bibliothek des Litterarischen Vereins in Stuttgart.

PASTOUREAU, Michel (2006). *Średniowieczna gra symboli*. (çev. Hanna Igalson-Tygielska). Warszawa: Oficyna Naukowa.

PETER, Jacqueline (2016). *Die Dämonisierung der Wasserfrau bei Thüring von Ringoltingen, Paracelsus, Friedrich de la Motte Fouqué und Hans Christian Andersen*. München: Grin Verlag.

PETZOLDT, Leander (2014). *Kleines Lexikon der Dämonen und Elementargeister*. München: Beck.

RINGOLTINGEN, Thüring von (1991). *Melusine*. Stuttgart: Reclam.

ROLOFF, Hans-Gert (2005). "Nachwort zur Melusine von Thüring von Ringoltingen". *Thüring von Ringoltingen: Melusine. In der Fassung des Buchs der Liebe (1587)*. Stuttgart: Reclam.

SCHMITZ-EMANS, Monika (1997). „Wasserfrauen und Elementargeister als poetologische Chiffren“. *Liebe und Gesellschaft. Das Geschlecht der Musen*. 181-229. Ed. Hans-Georg Pott. München.

SCHOLZ-WILLIAMS, Gerhild (1989). „Magie entzaubert: Melusine, Paracelsus, Faustus“. *Entzauberung der Welt, Deutsche Literatur 1200-1500*. 53-71. Eds. James F. Poag ve Thomas C. Fox, Tübingen: Francke Verlag.

SCHOLZ-WILLIAMS, Gerhild (1993). „Mélusine/Melusine: Erfahrungsdeterminierter Realismus im frühneuzeitlichen Roman“. *LiLi: Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistik*. 23: 10-23.

SCHOLZ-WILLIAMS, Gerhild; SCHWARZ, Alexander (2003). *Existentielle Vergeblichkeit. Verträge in der Mélusine, im Eulenspiegel und im Dr. Faustus*. Berlin: Erich Schmidt.

STEINKÄMPER, Claudia (2007). *Melusine-vom Schlangenweib zur Beauté mit dem Fischeschwanz. Geschichte einer literarischen Aneignung.* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht

STUBY, Anna Maria (1992). *Liebe, Tod und Wasserfrau. Mythen des Weiblichen in der Literatur.* Wiesbaden: Westdeutscher Verlag.

SYFUSS, Antje (2006). *Nixenliebe. Wasserfrauen in der Literatur.* Frankfurt am Main: Haag + Herchen.

TRÜPEL-RÜDEL, Helga (1987). *Undine-eine motivgeschichtliche Untersuchung.* Bremen: Universität Bremen. ÖZATA DİRLİKİYAPAN, Jale (2007). *Yazınsal Kavrayışta Köklü Bir Değişim: Türk Öykücülüğünde 1950 Kuşağı,* Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.